

жінки стали важливою частиною оборонної боротьби, що суттєво впливає на трансформацію суспільних уявлень і знижує рівень гендерних упереджень. Водночас недостатнє визнання їхнього внеску у бойові дії залишається проблемою. Жінки часто стикаються з труднощами при оформленні документів про участь у бойових діях, отриманні статусів, нагород чи соціальних гарантій. Це свідчить про інституційну нерівність, яка повинна бути усунена через зміну нормативної бази та запровадження прозорих процедур обліку та оцінки бойового досвіду.

Проблематика гендерної рівності у війську не може бути розглянута без аналізу питання безпеки жінок у бойових підрозділах. У світі відомі випадки сексуальних домагань, насильства, дискримінації, що демонструє потребу у створенні системи реагування на порушення та превентивних механізмів. Військові структури мають забезпечувати не лише фізичний захист від ворога, а й безпечне внутрішнє середовище [4, с.164]. У цьому контексті важливими є спеціальні курси підготовки командирів, створення внутрішніх механізмів довіри, можливість анонімних скарг, а також жорстка відповідальність за гендерно зумовлені правопорушення.

Підсумовуючи, слід зазначити, що проблематика гендерної рівності під час виконання жінками бойових завдань у сучасному світі залишається складним багаторівневим питанням, що поєднує правові, соціальні, психологічні та інституційні компоненти. Для України ця тема особливо актуальна, адже війна спричинила безпрецедентне залучення жінок до оборони держави, що відкриває можливості для оновлення військової культури та нормативно-правової бази, але одночасно виявляє існуючі проблеми та дисбаланси. Гендерна рівність у війську – це не питання пільг чи окремих привілеїв, а умова підвищення боєздатності, справедливості та ефективності військових структур. Реальне забезпечення рівних можливостей потребує комплексного перегляду підходів до підготовки, забезпечення, кадрової політики, організаційної культури та правового регулювання. Тільки системне усунення формальної й неформальної дискримінації здатне створити умови, у яких жінки можуть повноцінно реалізувати свій потенціал, що стане важливим внеском у загальну обороноздатність держави.

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

2. Hryniuk D., Smyrnov I., Stepanets I. Gender aspects in the historical origins of military tourism (on the example of the Czech amazon women) Multidisciplinary scientific notes. Theory, history and practice. Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference. Edmonton, Canada. 2022. S. 173–179. URL: <https://isgkonf.com/multidisciplinary-scientific-notes-theory-history-and-practice/>

3. Кротиков В. П., Топальський В. Л., Малуґа В. М. Актуальні проблеми гендерної політики у Збройних Силах України : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Б. П. Андресюка. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2011. 112 с.

4. Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку сектору безпеки і оборони України: стан, проблеми, перспективи : тези III Міжнародної науково-практ. конф. (Хмельницький, 29 квітня 2021 року). Хмельницький : Вид-во НаДпсу, 2021. 466 с.

5. Наточій А. Д., Тимофєєв В. П. Гендерна рівність в поліцейській діяльності в умовах воєнного стану : матеріали Всеукраїнської науково-практ. конф. (ДДУВС, 28.04.2023).

Iryna NIKITINA

Senior Lecturer at the Department
of Language Training of Dnipro State
University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

GENDER EQUALITY IN CONFLICT: THE EXPERIENCE OF ISRAEL AND UKRAINE

Gender equality in armed conflict is not only a matter of justice but also of the effectiveness of a state's defense and security policies. Modern conflicts significantly alter women's roles in society: they are not only confined to the home front, but are increasingly participating in state defense, leadership, and reconstruction. With the outbreak of full-scale war in Ukraine and the ongoing security challenges facing Israel, it is clear that the issue of equal rights and opportunities for women in wartime requires a thorough analysis and comparison of the practices of both countries.

Regulatory and legal framework. Both countries have a legal framework that formally enshrines equal rights for women and men, but the implementation of these norms can vary significantly. For example, in Israel, women have been subject to compulsory military service since 1948, which is one of the few such practices in the world and is seen as one of the elements of ensuring gender equality in defense. The state has opened most positions in the Israel Defense Forces (IDF) to women, including command and technical positions, which is largely due to the concept of a “people’s army,” where service is seen as the duty of every citizen regardless of gender. However, even in Israel, there are still restrictions on women’s participation in certain combat units and some social barriers that hinder full equality in practice [1].

In Ukraine, legislation also guarantees equal rights, and the recent years of war have prompted significant changes in the legal and regulatory sphere. Specifically, the ban on women's participation in combat was lifted in 2016, and all military positions will be open to women starting in 2022. Furthermore, the Ministry of Defense is actively implementing gender equality standards and collaborating with Western partners (such as NATO) to train gender advisers and conduct gender sensitivity training in the defense sector [2].

The role of women in the security and defense system. In Israel, military service is effectively mandatory for women aged 18–26, and they can serve in the ground, air, and naval units. According to official sources, approximately one-third of IDF soldiers are women, a significant portion of whom are officers, demonstrating the institution's openness to female participation in the security sector. The 2000 Equal Opportunity Law enshrined the right of women to serve in any role, provided they are physically and professionally fit, significantly expanding opportunities for women's military careers [3].

In recent years, the number of women in the Ukrainian Armed Forces has grown significantly: according to research, their numbers in the army increased from approximately 16,500 in 2014 to over 60,000 in 2024. Women participate in a wide range of military tasks, from medical support and communications to direct combat duties. Despite this progress, they often have to overcome challenges related to entrenched stereotypes, inadequate equipment, biased attitudes, and limited access to leadership positions [4].

Main challenges to ensuring gender equality. Both countries, despite their different historical and legal backgrounds, face similar challenges. General gender stereotypes, social biases, and unequal career opportunities remain significant barriers. Even with mandatory military service in Israel, only certain combat roles are available to women, and some traditionally male units remain closed to them due to physical standards or cultural biases.

In Ukraine, beyond the military aspects, the war has also exacerbated socioeconomic inequalities: the pandemic, internal displacement, and economic hardship have deepened the gender gap in access to resources, support, and decision-making at all levels of society. Under these circumstances, ensuring equal opportunities for women in the security and defense sector requires not only regulatory changes but also systemic support and education for the entire military community.

Comparative conclusions and prospects for Ukraine. A comparison of the experiences of Israel and Ukraine reveals that both countries recognize the importance of ensuring equal rights and responsibilities for women in the security sector, but differ in their approaches to implementing them. Israel's practice of mandatory service and broad integration of women foster a culture where women's participation in national defense is the norm. At the same time, Israel also faces certain limitations in practical equality, particularly in terms of full access to the full range of combat positions. Ukraine is making significant strides in this direction by opening up all positions and implementing NATO standards and international recommendations, but faces a more complex socio-cultural background and deeper stereotypes that require consistent reforms, educational programs, and institutional support.

Thus, adapting certain elements of the Israeli approach to gender integration to the national context could be an important step in strengthening Ukraine's equality and defense capability in the face of a protracted conflict.

1. Women in the Israel Defense Forces // Encyclopaedia Britannica, Wikipedia. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_Israel_Defense_Forces.

2. UNN. Ukraine uses NATO's experience in gender equality in the army. URL : https://unn.ua/en/news/ukraine-uses-natos-experience-in-gender-equality-in-the-army?utm_source=chatgpt.com.

3. Wikipedia. Women in Israel. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_Israel?utm_source=chatgpt.com.

4. Яна Лук'янчук. Гендерна рівність в українській армії під час російсько-української війни.. *Агора. Журнал соціальних наук*, 2026. № 3(1). С. 8-29.